

EL DEBAT A CATALUNYA

Introducció: un diàleg complex

Gemma Ubasart-González, Jordi Amat

Imatge de l'interior de l'hemicicle del Parlament, en un moment del ple en el qual l'ex líder de Ciutadans a Catalunya, Inés Arrimadas, es dirigeix al president de la Generalitat, Quim Torra. Il·lustració: Marc Torices

La complexitat del conflicte Catalunya - Espanya és tan considerable que, si vol ser abordat amb l'afany ni que sigui només de comprendre'l, cal creuar perspectives molt diverses, unes perspectives que sovint no és que hagin estat oposades sinó que han arribat a estar radicalment confrontades. A la complexitat d'aquest conflicte, que és polític perquè és real, se li suma la seva cronificació evident i estèril. Així, amb el temps, uns debats s'han anat superposant damunt dels altres. Aquest garbuix encara està dificultant més la possibilitat de plantejar sortides transitables per a l'actual situació de paràlisi, una situació que mentre escrivim aquestes paraules de presentació sembla en hibernació per la magnitud de la crisi que està provocant arreu l'epidèmia de la COVID-19.

En aquesta secció de la Revista IDEES, convençuts que el conflicte evolucionarà contagiats d'aquesta crisi, ens centrarem en una de les seves múltiples dimensions: el debat que s'ha desenvolupat i es desenvoluparà a Catalunya sobre el conflicte. Les idees que mensualment s'aniran aportant es complementaran amb les altres que autors diferents plantejaran a les altres dues seccions de la revista: la secció que analitza el debat dins de l'independentisme i el que exposa com s'ha desenvolupat a la resta de l'Estat.

La tria d'autors que hem fet per a aquesta secció ha pretès abraçar un espectre ideològic molt ampli que es combini amb posicionaments diversos en relació a la definició del conflicte i la manera de resoldre'l. Tot i que alguns dels autors d'aquesta secció han tingut o tenen militància partidista, per sort, aquí els hem proposat de col·laborar en aquesta reflexió grupal no perquè exposin el punt de vista dels seus respectius partits sinó perquè

explorin el seu posicionament personal en relació al conflicte per tal de poder formular propostes que ens permetin avançar col·lectivament en la seva resolució. Així alguns dels autors consideren que l'Estat de les Autonomies -entenent-lo com la Constitució territorial d'Espanya- ja era eficient abans de la tramitació dels Estatuts de segona generació i d'altres consideren que aquest model de distribució del poder ha de ser reformat o reformulat o fins i tot abandonat per poder bastir una arquitectura institucional alternativa precisament a la de l'Estat de 1978.

Aquesta estranya pausa per la pandèmia hauria de permetre crear les condicions de renovació de discursos sobre el conflicte per reprendre una conversa viciada i interrompuda

Aquesta tria, doncs, no defensa una posició o, en tot cas, si alguna cosa defensa, és la convivència de propostes que tenen legitimitat en la mesura que es basen en plantejaments raonats. Així doncs, durant cada un dels mesos que li queden a l'any anirem publicant dos o tres articles que seran escrits des de diferents perspectives professionals, acadèmiques, polítiques o generacionals. No ha estat fàcil fer una tria ja que buscàvem un cert equilibri en les mirades. Agrair abans de res la bona disponibilitat en col·laborar amb el projecte de Jordi Amat, Sònia Andolz, Xavier Arbós, Quim Arrufat, Marc Arza, Mercè Barceló, Astrid Barrio, Toni Castells, Jordi Cuixart, Xavier Domènech, Carol Galais, Juan Millán, Félix Ovejero, Joan Ridao, Jordi Sánchez, Marina Subirats, Gemma Ubasart, Josep Maria Vallès, Maite Vilalta i Tània Verge.

Tal vegada aquest moment d'incertesa que vivim mentre estem confinats pugui ser aprofitat com una oportunitat en relació a aquest conflicte que domina la política catalana des de fa una dècada. Si aquesta estranya pausa convida a replantejar línies essencials de l'acció política a diversos nivells, com a mínim hauria de permetre crear les condicions de renovació de discursos sobre el conflicte per reprendre una conversa viciada i interrompuda. Si a diversos nivells es voldria proposar un canvi de paradigma, per què no també en relació al conflicte Catalunya-Espanya? El canvi de paradigma podria ser canviar el marc de la conversa. Durant els darrers anys massa sovint només s'ha debatut entre els propis per blindar una posició granítica en temps de polarització i atenent exclusivament a una de les dimensions del conflicte per poder-hi encaixar així una posició que no valdria per a altres dimensions. Tal vegada ara aquest diàleg de sords es pugui acabar i així desbloquegem una situació que ens perjudica a tots perquè consumeix molt de temps i paralitza l'activitat de les institucions.

Per trencar la lògica dels monodiàlegs i afavorir la possibilitat d'un diàleg complex, hem fet arribar als autors un breu qüestionari esperant que els permeti ordenar la seva reflexió. Els hem demanat que situïn el moment en el qual consideren que es va iniciar el conflicte i, situats en aquesta perspectiva diguem-ne retrospectiva, els hem proposat que identifiquen què han fet bé i què han fet malament les parts en discòrdia. No es tracta de fer una autocrítica per reforçar la pròpia posició assenyalant els errors dels altres sinó aprendre de

les lliçons del passat per avançar o abandonar determinats camins. Si aquest és el tarannà i, per tant, s'accepten els errors propis en la mesura que els altres reconeixen els seus, es podrà delimitar què no s'hauria de repetir per seguir en la situació actual. I la nostra voluntat és que avançant en la formulació d'un diagnòstic més o menys compartit –o com a mínim respectat i comprès– anem atansant-nos a la formulació d'amplis consensos que permetin trobar vies de gestió del conflicte. Vinculat a aquesta qüestió, i de manera conclusiva i en el marc de la crisi actual, plantegem també als i les autores que reflexioni al voltant dels grans reptes socials, polítics, econòmics, etc, que ha d'encarar Catalunya en els propers anys.

Gemma Ubasart-González

Gemma Ubasart-González és politòloga i analista. És professora de Ciència Política i vicedegana de la Facultat de Dret de la Universitat de Girona. Actualment també és professora visitant a la Université Lumière Lyon 2, a França. Col·labora amb diversos mitjans de comunicació, entre els quals El Periódico, El Diario, Crític, TV3, TV1, Canal 24h, Betevé, Catalunya Ràdio i Ràdio 4. Les seves àrees d'interès són les polítiques públiques, el govern local, l'Estat del benestar, els moviments socials i el conflicte polític. És Doctora en Ciències Polítiques per la Universitat Autònoma de Barcelona i des del 2008 combina la tasca acadèmica –docent, investigadora i de gestió– amb l'assessoria a governs, partits i organitzacions socials tant a Europa com a Amèrica Llatina. Ha realitzat estades de recerca i/o docència a la London School of Economics and Political Science, a la Universit  di Padova, a la University of Ottawa, a Sciences Po-Par s i a l'Institut de Altos Estudios Nacionales de l'Equador. També ha exercit de Secretària General de Podem Catalunya.

Jordi Amat

Jordi Amat  s escriptor, filòleg i editor del quadern de reflexió crítica "El món de dem ". Escriu regularment a La Vanguardia i al suplement Cultura|s, i també col·labora en espais com el programa Més 3|24, El Balcó de la cadena SER o el Subjetivo. Llicenciat en filologia hisp nica per la Universitat de Barcelona, durant la seva trajectòria s'ha centrat en la crítica literària i també en la literatura autobiogr fica i la història intel·lectual catalana i espanyola del segle XX. Ha publicat diversos llibres d'assaig i biografies, entre les quals la cr nica *Las voces del di logo: poesía y política en el medio siglo* o *Els laberints de la llibertat: vida de Ramon Trias Fargas*.  s investigador de la C tedra Josep Pla.